

kommunale Bestillingmænd baade i By og paa Land, baade i By- og Amtskommuner, herefter ville stille betydelig større Lønkrav, end de hidtil have gjort, naar de se Statsfunktionærerne, Statstjenestemændene, erholde de Lønninger, som Regeringen ønsker, de skulle faa. Men har man ved Behandlingen af de tidligere under Forhandling værende Lønningslovsforslag i nogen Maade kunnet se bort fra Kommunerne og fra Skatteyderne, saa staa vi i Dag overfor Behandlingen af et Lønningslovsforslag, hvor det efter min Formening ikke er muligt at se bort fra Kommunerne og langt mindre fra Skatteyderne ude i Kommunerne, saavel i By- som i Landkommunerne. Dette Lovforslag stiller jo Krav baade til Staten og til Kommunerne og derigennem til de enkelte Skatteydere, og her vil jeg da allerførst minde om, hvordan Grundlaget er for den nuværende Skolelovgivning her i Landet.

Grundlaget for den nuværende Skolelovgivning her i Landet er det, at vi ikke have Skoletvang. Den er hævet for længe siden. Vi have en offentlig Skole, der staaer til Tjeneste for hvem, der vil benytte den, men vi have ikke en Lovgivning, der tvinger Befolkningen til at sende dens Børn ind i den offentlige Skole. Grundlaget for vort Undervisningsvæsen er det, at Staten gennem sin Lovgivning kræver, at den opvoksende Slægt skal have et vist Maal af Kundskaber, men paa hvilken Maade den opvoksende Slægt erhverver disse Kundskaber, det overlader Lovgivningsmagten til Forældres og Værgers fri Bestemmelsesret. Jeg er glad ved, at dette er Grundlaget for vort Undervisningsvæsen, og jeg haaber, at dette Grundlag vil blive bevaret og bibeholdt ogsaa gennem de kommende Tider. Men netop fordi det er Grundlaget, gaar det ikke an, at man gennem forøgede Byrder paa Kommunerne og Skatteyderne i alt for høj Grad grundmurser den offentlige Skole og gør det mere eller mindre umuligt for den ubemidlede Mand at benytte den Ret og Frihed, som Loven hjemler ham til enten selv at undervise sine Børn eller holde en Lærerinde eller Lærer til dem eller sende dem i en privat Skole. Det kan jo ikke nytte, at man paa Papiret stadig har den Grundregel, at det er overladt ogsaa til den ubemidlede Mand selv at sørge for sine Børns Undervisning; naar han savner Midler dertil, saa bliver det et dødt Bogstav, og det skal og bør den Frihed, som er hjemlet Befolkningen, efter min Formening ikke være. Derfor hørte jeg

med Glæde det ærede Medlem for Kellestrup (Jensen-Knudstrup), der i Gaar indledede Forhandlingerne om denne Sag, saa stærkt slaa til Lyd for, at man skulde sørge for at stille større Midler til Raadighed for den private Skole, den private Undervisning, end man hidtil har gjort.

Med Hensyn til de Lønninger, der her foreslaas, vil jeg ikke indvende noget mod Størrelsen deraf, tværtimod, jeg finder, at de Lønningssatser, der her stilles i Forslag, ere ret beskedne. Kan man med Hensyn til Statstjenestemændene give en Tjenestekarl, der kommer ind i Statsbanernes Tjeneste og indtager en Stilling som Stationskarl eller Portør, en 17—1800 Kr., og kan man give en Bromand, en Mand, der har det Hverv at lægge en Bro fra Skibsbroen ud paa Færger og Skibe og siden trække den i Land igen, naar Passagererne enten komme fra Skib eller gaa om Bord, en Løn paa 17—1800 Kr., maa man ogsaa kunne give en Lærer, der for Resten ogsaa paa en vis Maade er en Brobygger — han skulde gerne bygge Bro mellem to Verdener, om det kunde lykkes ham —, den Lønning, der her er stillet i Udsigt. Det er ikke disse Lønningers Størrelse, jeg vil udtale mig imod, men jeg mener ganske vist, at den Regel, der bringes i Forslag angaaende, hvorledes Lønningerne skulle forhøjes, ikke er fyldestgørende.

Den Regel, der her foreslaas, at man skal forhøje Lønningerne ved at lægge 25 pCt. til hver enkelt Lønningssats, er efter min Formening ikke nogen heldig Fremgangsmaade, thi Virkningen bliver, som ogsaa andre Medlemmer have gjort opmærksom paa, den modsatte af, hvad den egentlig burde være, idet de Lærere og Lærerinder, der have mindst Indtægt, faa det mindste Tillæg, medens de Lærere og Lærerinder, der have bedre økonomiske Vilkaar, faa et større Tillæg. Jeg synes, at det helst skulde være omvendt, og jeg vil henstille til det Udvalg, der faar med denne Sag at bestille, nærmere at undersøge, om man ikke snarere skulde gaa den modsatte Vej: forhøje Tillægget for de mindre Lønninger og give et mindre Tillæg for de højere Lønninger.

Men, som sagt, det er ikke for mig Hovedspørgsmaalet, hvor store eller hvor smaa Lønningerne for Lærere og Lærerinder maa være, thi jeg under Lærerne og Lærerinderne her i Danmark, at de have menneskeverdige Kaar at leve under, og jeg synes, det ærede Medlem for Kellestrup stillede en berettiget Fordring, naar han i